

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Most 6. 8. 2012
Č. j.: SRS 031448/2012

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 16 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 23. 7. - 5. 8. 2012

1. Počasí

V první polovině období 23. 7. až 5. 8. panovalo slunečné letní počasí beze srážek a s teplotami, které ve dne vystupovaly na 30 °C i více (Českolipsko 33 °C, Žatecko 35 °C). Noční teploty pak neklesly pod 15 °C, avšak na Jizerce bylo -0,5 °C (zdroj: Meteopress). V některých lokalitách (např. Chomutovsko, Lounsko, Mostecko, Semilsko) se v ranních hodinách tvořily velmi silné mlhy a padala vydatná rosa.

Zhruba v polovině období začalo počasí v Čechách ovlivňovat zvlněné frontální rozhraní, přecházející přes naše území. To přineslo četné dešťové přeháňky a silné místní bouřky, doprovázené silným vichrem, přívalovým deštěm, někde i krupobitím (např. Poniklá, Syřenov, Turnov). Úhrny srážek však byly v tomto údobí znovu, podle lokality, diametrálně odlišné. Někde nepršelo vůbec, nebo srážky byly na hranici měřitelnosti (např. Česká Lípa, Jirkov, Most, Podbořansko, Růžová na Děčínsku, Žatecko). Jinde bylo území zasaženo přívalovým deštěm, například Kvítkovice, 28. 7. - 25 mm a 29. 7. zde spadlo (za necelou hodinu) 41 mm srážek. Denní teploty se pohybovaly mezi 20 – 25 °C a noční klesaly i pod 10 °C.

Ve druhé polovině období začal zesilovat příliv teplého vzduchu na naše území od jihu. Teploty začaly vystupovat k 30 °C ve dne a v noci se pohybovaly mezi 18 – 20 °C.

V závěru období bylo počasí u nás ovlivněno přechodem další zvlněné studené fronty, na které se vyskytly četné místní dešťové přeháňky a bouřky (Kvítkovice, 3. 8., spadlo za 35 min 36 mm srážek včetně krup).

Podle ČHMÚ - Riziko ohrožení suchem pro území ČR (22. 7. a 29. 7.) toto riziko se začalo opět zvyšovat. Dne 22. 7. bylo v celé oblasti vyhodnoceno jako **malé**, s výjimkou malých částí okresů Louny, Teplice a Ústí nad Labem, kde bylo posouzeno jako **mírné**.

O týden později (29. 7.) však již bylo jako **malé** vyhodnoceno pouze na Semilsku, jako **mírné** v částech okresů Česká Lípa (východ) a Liberec, jako **velké** v celém okrese Litoměřice a v částech okresů Česká Lípa (západ), Louny (západ a východ), Most (jihovýchod), Teplice (sever, západ) a Ústí nad Labem (sever, východ). Na zbytku území těchto okresů a v okresech Děčín a Chomutov bylo riziko ohrožení suchem zhodnoceno jako **středně velké**.

ČHMÚ - Riziko ohrožení suchem pro území ČR. Vymezuje pět stupňů ohrožení suchem: 1 - **malé**, 2 - **mírné**, 3 - **středně velké**, 4 - **velké**, 5 - **nejvyšší**. Čím je tento stupeň vyšší, tím je vyšší riziko ohrožení suchem. Výsledná mapa vzniká kompilací výsledků získaných ze tří metod hodnocení sucha: měřené vlhkosti půdy, vypočtené vláhové bilance a vypočtené bilance srážek a evapotranspirace. Aktualizace výsledné mapy se provádí 1x týdně v úterý.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Prakticky v celé oblasti bylo suché a teplé počasí velmi příznivé pro sklizeň obilovin, řepky a raných brambor.

Na **Českolipsku** začala sklizeň raných odrůd jablek. Ochrana rostlin je nyní zaměřena především na fungicidní ošetření chmele, brambor a cukrovky a probíhá příprava pozemků pro setí řepky.

Na **Děčínsku** začala sklizeň polních plodin, ječmene ozimého, pšenice ozimé a řepky ozimé. Pokračuje sklizeň píce.

Na **Litoměřicku** intenzivně probíhají žňové práce a následně i příprava půdy k setí ozimé řepky. Sklizeny jsou všechny plochy řepky, obiloviny z cca 70 % (do konce týdne asi 90 %).

Na **Semilsku** (28. 7.) došlo v důsledku přívalového deště a krupobití k nemalým škodám na zemědělských kulturách a pozemcích. Došlo ke **splachu ornice** z polí, ale také hrabanky z lesních porostů. **Kroupy poškodily** část obilovin a porostů řepky. Největší rozsah poškození byl zaznamenán v Syřenově, kde byla zralá řepka poškozena z více než 50 %. Poškozeny byly i ostatní polní plodiny včetně plodin na zahrádkách.

Na **Žatecku** začala sklizeň obilovin. Výnosy ozimého ječmene se pohybují od 2,5 t až do 4,5 t z hektaru. Výnosy pšenice se pohybují od 3,5 – 6,5 t/ha. Ozimá řepka dává výnosy od 2 t do 4 t/ha. Hrách je sklizený s výnosy od 3,5 do 4,5 t/ha. Kvalita sklizeného obilí je dobrá - zemědělci sklízí suché zrna. Ve chmelnicích stále probíhá kultivace meziřadí a poslední chemická ochrana proti svilušce chmelové a plísni chmelové.

Charakter současného počasí, doprovázený odparem vody z přesycené vrchní vrstvy půdy, poskytuje optimální podmínky pro pokračování rozvoje houbových chorob v hustě zapojených porostech, především brambor a cukrové řepy, ale i v ovocných výsadbách.

OBILNINY

Prakticky v celé oblasti byla dokončena, nebo vrcholí, sklizeň obilnin. Žňové, ale i posklizňové práce, jsou však často přerušovány v důsledku četných přeháněk. Na **Mostecku** a **Teplicku** jsou výnosy ozimé pšenice velmi nízké (kolem 3,5 t/ha) důsledkem **mrazů v lednu a únoru** a následně **suchem v jarním období**, kdy došlo k odumření kořenů a redukci odnoží. Naopak na Semilsku pokračující sklizeň ozimé pšenice dává předpoklad k jejím dobrým výnosům.

PŠENICE OZIMÁ (RF 89-99 BBCH, tj. plná zralost: zrna je tvrdé, jen s obtíží lze nehtem palce zlomit až sklizené zrna vhodné pro posklizňové úpravy zrna, např. ochranné zásahy/)

Výskyt **černí v klasech (*Gaeumannomyces graminis*)** je zjišťován v okresech Liberec (střední), Litoměřice (silný) a na Turnovsku.

V okrese Semily je obecně registrován vyšší výskyt **fuzarióz (*Fusarium spp.*)**.

V okrese Litoměřice jsou některé, dosud nesklizené plochy obilnin, po deštích silně podrostlé pozdními plevy - **merlíky (*Chenopodiaceae*)**, **pelyněk (*Artemisia*)**, **ježatka (*Echinochloa*)**.

JEČMEN OZIMÝ

V celé oblasti byla sklizeň de facto dokončena.

ŽITO

Na Mostecku je sklizeň dokončena.

JEČMEN JARNÍ

Probíhá sklizeň posledních porostů. Na některých místech je již sklizen.

Na Semilsku je na některých zaplevelených plochách aplikován glyfosát pro usnadnění sklizně.

KUKUŘICE (RF 65-73 BBCH, tj. samčí květenství: plný květ: horní a dolní větve lat kvetou; samičí květenství: vlákna blizen plně vysunutá až časná mléčná zralost)

V celé oblasti probíhá (podle MP B/OOŠO/1/2011) detekční průzkum případného výskytu bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*). Ve feromonových lapačích doposud nebyl nálet jeho samců zaznamenán.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 89-99 BBCH, tj. plná zralost: lusky na celé rostlině jsou suché, hnědé, semena suchá a tvrdá /suchá zralost/ až plodina sklizena)

Na Žatecku je sklizeň dokončena.

Na Liberecku (Chrastava, 23. 7.) byly zjištěny první výskyty padlí hrachového (*Erysiphe pisi*) a strupovitosti hrachu (*Ascochyta pisi*).

OLEJNINY

HORČICE (RF 99 BBCH , tj. sklizňová zralost)

Na Litoměřicku jsou po bouřkách porosty často polehlé a byl zaznamenán všeobecný střední výskyt černé řepkové (*Alternaria brassicae*). Dozrávající porosty přerůstají plevelné rostliny.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 87-99 BBCH, tj. asi 70 % šešulí vyžrálo /semena černá a tvrdá/ až sklizňová zralost)

Sklizeň je prakticky všude ukončena. Na Chomutovsku, Mostecku a Teplicku se výnosy pohybují v rozmezí 2,4 až 3,9 t/ha.

Při prohlídce posklizňových zbytků byl, na Českolipsku (Blíževedly, 1. 8.), Děčínsku (Arnoltice, 1. 8.), Lounsku (Hřivčice - Pátecký les a Débeř 31. 7.) a v okrese Ústí nad Labem (Dubice, 27. 7.), pozorován slabý výskyt hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*). Na Turnovsku je její výskyt závislý na tom, zda bylo či nebylo provedeno fungicidní ošetření po odkvétání, rozšířen i do středů porostů.

MÁK SETÝ (RF 76 BBCH, tj. dozrávání tobolky a semen - kožovitá konzistence)

Na Litoměřicku jsou porosty po bouřkách polehlé a je zde zaznamenáván všeobecně silný výskyt helmintosporiozy máku (*Pleospora calvescens*).

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 71-99 BBCH, tj. počátek nasazování bobulí až hlízy odloučené od stonků)

Na Litoměřicku jsou rané odrůdy už převážně sklizeny.

Na Žatecku (Hřivice) byl odebrán vzorek na (*Dickeya spp.*). Tento vzorek však nebylo možné vyhodnotit.

Na Českolipsku (Svojkov, 27. 7.) a v okrese Louny (Stradonice, 31. 7.) byl pozorován střední výskyt bakteriálního černání stonku bramboru (*Erwinia carotovora*).

V okrese Louny (Stradonice, 31. 7.) byl pozorován slabý výskyt plísně bramborové (*Phytophthora infestans*). Střední výskyt, zvláště u drobných pěstitelů, byl zjištěn v okresech Liberec (Nechálov, Pěnčín, Příšovice a Stráž nad Nisou, 23. 7.), Semily (Studenec, 26. 7.) a Lomnice nad Popelkou, 31. 7.) a Ústí nad Labem (Svádov, 27. 7.). Vzhledem k charakteru počasí existuje předpoklad dalšího rozvoje.

Na listových stoncích se zprvu mohou ojediněle vyskytnout hnědé, zahnívající skvrny. Na listových úkrojcích se objevují první příznaky na okrajích či špičkách: nažloutlé až světle zelené olejovité skvrny, které záhy hnědnou a zasychají. Za vlhkého počasí se skvrny velmi rychle šíří do horních listových pater a zachvacují celé listy a trsy. Na napadených hlízách vznikají na pokožce nepravidelné, často nenápadné, hnědé až olověně šedé skvrny, které se později poněkud propadají. Pod skvrnami se na řezu nachází rezavě hnědé pletivo, neostře ohraničené od pletiva zdravého ("hnědá hniloba").

Tato hniloba později často přechází v hnilobu mokrou (následná infekce bakteriemi), která zničí celou hlízu.

Rozhodující ochranu natě poskytuje nasazení fungicidů. Nat' musí být po celou dobu náletu spor chráněna fungicidním přípravkem. Postřiková jícha musí proniknout dovnitř porostu.

V okresech Chomutov (Droužkovice, 31. 7.) a Ústí nad Labem (Svádov, 27. 7.) byl zjištěn výskyt letní generace dospělců **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)**.

Na Českolipsku (Kravaře, 1. 8.) bylo pozorováno plošně silné zaplevelení **laskavcem ohnutým (*Amaranthus retroflexus* L.)**.

V tomtéž okrese (Svojkov, 27. 7.) bylo zjištěno lokálně silné zaplevelení **pelyňkem černobýlem (*Artemisia vulgaris* L.)** a **ježatkou kuří nohou (*Echinochloa crus-galli*)**.

ŘEPA CUKROVKA (RF 39-52 BBCH, tj. plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90 % povrchu půdy, až hlavní stonek dosáhl 20 cm)

Na Českolipsku (Dubá, 1. 8.) a v okrese Litoměřice (Čížkovice na Lovosicku a Slatina na Libochovicku) byl pozorován první slabý výskyt rostlin s příznaky napadení **virem mírného žloutnutí řepy (*Beet mild yellowing virus*)**.

V okrese Liberec (Čtveřín, 23. 7.) byl zjištěn první výskyt **padlí řepy (*Erysiphe betae*)**. **Cerkosporová listová skvrnitost (*Cercospora beticola*)** byla pozorována v okresech Litoměřice (Čížkovice na Lovosicku a Slatina na Libochovicku). Její slabý výskyt byl zjištěn i v okrese Louny (Chrastín, 31. 7.).

První výskyt **skvrnatičky řepné (*Cercospora beticola*)** byl zaznamenán v okrese Semily (Modřišice 1. 8.).

V okrese Česká Lípa (Dubá, 1. 8.) bylo pozorováno plošně silné zaplevelení porostu **ježatkou kuří nohou (*Echinochloa crus-galli*)**, **pcháčem oset (*Cirsium arvense*)**, **heřmánkovitými (*Matricariinae*)** a **merlíkovitými (*Chenopodiaceae*) rostlinami**.

Kalamitní výskyt **plevelných řep** byl zjištěn v okrese Litoměřice (Solany u Třebívlic).

V tomtéž okrese (Chodovlice na Lovosicku) byl zaznamenán ohniskový výskyt invazního plevelu **mračník Teofrastův (*Abutilon theophrasti*)**. Aby se zabránilo tvorbě semen, bude v nejbližší době provedena mechanická likvidace.

PÍCNINY

V okrese Louny (Slavětín, 31. 7.) byl pozorován slabý výskyt **klopušky chlupaté (*Lygus rugulipennis*)**.

CHMEL (RF 71-85 BBCH, tj. počátek vývoje semen: semena v plodech viditelná až perikarp světle hnědý, semenná klubka červenohnědá)

Na Litoměřicku a Žatecku probíhá mechanická i chemická likvidace plevelů, kultivace meziřadí a poslední ochrana proti svlušce i plísni chmelové.

V okrese Louny (Počedělice, 31. 7.) byl pozorován velmi slabý výskyt **plísně chmelové (*Pseudoperonospora humuli*)**.

V okrese Litoměřice byl zaznamenán silný nárůst výskytu **dřepčíka chmelového (*Psylliodes attenuata*)**, kde jsou poškozovány mladé pazochové listy i hlávky. Střední poškození letní generací je zjišťováno v téměř celé chmelové oblasti Žatecka.

V okrese Louny na Žatecku (Rybňany, 2. 8.) byl pozorován první výskyt **svlušky chmelové (*Tetranychus telarius*)**. Ve všech vzorcích poškozených chmelových babek, odebraných v měsíci červnu (Běsno, Hradiště, Obora, Petrohrad, Postoloprty, Ročov, Solopysky, Stebník), byl potvrzen výskyt **hádátka hlízového (*Ditylenchus destructor*)** a přítomnost půdních houbových patogenů **Fusariozy (*Gibberella pulicaris*)**, **Rhizoctonia**, **Pytrium**.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

V sadech probíhá mulčování meziřadí, aplikace fungicidů a herbicidů v řadách.

Na Litoměřicku byl zaznamenán všeobecný silný výskyt **moniliové hniloby plodů** (***Monilia fructigena***) a svilušek na všech ovocných plodinách.

HRUŠEŇ (RF 76-81 BBA, tj. plod dosahuje asi 60 % konečné velikosti až sklizňová zralost)

V okrese Litoměřice (Horní Nezly) byl pozorován první výskyt **šedé listové skvrnitosti** (***Mycosphaerella sentina***).

Silný výskyt **rzi hrušňové** (***Gymnosporangium sabinae***) byl zjištěn v okresech Liberec (Stráž nad Nisou, 23. 7.), Litoměřice a Semily (Lestkov, 31. 7.).

V okrese Semily (Žernov) bylo pozorováno rozšíření **ježatky kuří nohy** (***Echinochloa crus – galli***).

JABLONĚ (FR 75-87 BBA, tj. plod dosahuje asi 50 % /polovinu/ konečné velikosti až sklizňová zralost)

V celém okrese Liberec pokračují střední výskyty **strupovitosti jabloně** (***Venturia inaequalis***) a to zejména u drobných pěstitelů a zahrádkářů.

Tamtéž nepřestává střední až silný výskyt **mšic** (***Aphididae***) a to zejména u drobných pěstitelů a zahrádkářů.

Na Semilsku (Žernov, 3. 8.) je jako slabý hodnocen výskyt **klíněnky jabloňové** (***Phyllonorycter blancardellus***) ve feromonových lapačích.

Silný výskyt poškození plodů **obaleči** (***Tortricidae ssp.***) byl zaznamenán v okrese Děčín (Malšovice, 31. 7.).

Jako slabý je hodnocen výskyt **obaleče jablečného** (***Cydia pomonella***) na Semilsku (Žernov, 3. 8.). Silný výskyt pak byl zaznamenán ve feromonovém lapači v okrese Děčín (Malšovice, 31. 7.).

Ve feromonových lapačích se sleduje množství ulovených imág obaleče jablečného. Pozorování se provádí v určených termínech v ranních hodinách ve feromonových lapačích, které jsou očíslovány a zavěšeny v korunách stromů. Ulovená imága se vyberou z lapačů a jejich počty se průběžně zaznamenávají z každého lapače zvlášť.

Ochrana se provádí aplikací insekticidů.

V okrese Louny (Židovice, 23. 7. a 2. 8.) byl pozorován slabý výskyt **obaleče jabloňového** (***Hedya dimidioalba***).

Peckoviny

MERUŇKA (RF 87 BBA, tj. sklizňová zralost)

V okrese Louny (Židovice, 23. 7. a 2. 8.) byl pozorován slabý výskyt **obaleče meruňkového** (***Enarmonia formosana***).

SLIVONĚ (RF 58-89 BBCH, tj. pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení až konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost)

V okrese Česká Lípa (Újezd u Jestřebí, 4. 7.), na Litoměřicku, Lounsku (Židovice, 23. 7. a 2. 8.) a Semilsku (Žernov, 1. 8.), pokračuje nálet **obaleče švestkového** (***Cydia funebrana***) do feromonových lapačů pod hranicí škodlivého výskytu.

RÉVA VINNÁ (RF 79, tj. konec uzavírání hroznů)

V okrese Litoměřice byly zjištěny další výskyty **padlí** (***Uncinula nestor***) na listech i plodech. Je zde zaznamenán i všeobecný výskyt **vlnovníka révového** (***Colomerus vitis***).

ZELENINA **CIBULE**

Lokálně silný výskyt **plísně cibule (*Peronospora destructor*)** byl zjištěn v okrese Litoměřice (Libotenice, Travčice).

ČESNEK

Tamtéž byl zaregistrován všeobecně střední až silný výskyt **fuzariové bazální hniloby (*Fusarium spp.*)** na sklizených palicích.

OSTATNÍ

Po celém území Semilska stále sílí výskyt **slimáků (*Agriolimacidae*)**. Opomenout nelze ani plošné napadení jírovců maďálů **klíněnkou jírovcovou (*Cameraria ohridella*)**.

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Ing. Aleš Janeček